

De nieuwe Belgische wet (KB 10 sept.2010) over epilepsie en rijgeschiktheid

Dr. Eric Schmedding, neuroloog Universitair Ziekenhuis Brussel

Opmerking: waar 'hij' geschreven wordt in de tekst, gelieve 'hij of zij' te lezen.

Wanneer is iemand rijgeschikt?

De vraag of iemand rijgeschikt is, betekent, of hij aan de medische criteria voldoet om te mogen rijden, als het ware of hij 'gezond genoeg' is. In het geval van epilepsie is het criterium 'een periode aanvalsvrij' belangrijk voor de bepaling van de rijgeschiktheid.

Als een persoon een bepaalde periode aanvalsvrij is en hij voldoet aan de andere voorwaarden, kan hij een –meestal in tijd beperkt - voorlopig-rijbewijs gaan halen op de gemeente. Dit indien hij natuurlijk ook zijn rijexamen ooit met goed gevolg heeft afgelegd.

Waarom zijn de regels veranderd?

We kijken even in de recente geschiedenis. Voor de wetgeving betreffende epilepsie en rijbewijs in België dateert de laatste wijziging van 1998. Deze regels waren nog steeds geldig tot september 2010. In 2004 vroeg de Europese commissie de lidstaten om experts te zenden naar een werkgroep om regels op te stellen die voor heel Europa zouden gelden. Het rapport van die werkgroep werd voltooid in April 2005 en werd in belangrijke mate beïnvloed door de al bestaande Belgische regels. Om administratief-technische redenen konden deze Europese regels pas in September 2009 in een Europese wet worden omgezet. Vanaf dat moment hadden alle lidstaten van de Europese Unie (EU) een jaar de tijd om hun nationale regels te veranderen. Dat is gelukt en volgens een Koninklijk Besluit van 10 September 2010 zijn de Belgische regels aangepast aan de Europese.

Wat is er anders aan deze regels, hoe zijn ze ontstaan?

Rijden nadat men één of meer aanvallen van epilepsie gehad heeft, houdt meer risico in dan wanneer men nooit aanvallen gehad heeft. In de Europese werkgroep hebben we ons de vraag gesteld hoeveel 'extra' risico iemand mag lopen om te mogen rijden. De regels zijn consistent gebaseerd op het criterium dat iemand met epilepsie (of na een eerste aanval) die met een voertuig wil rijden, een 2 tot 3 maal hoger risico mag lopen dan het gemiddelde van de bevolking. Dit lijkt veel, maar in feite is het vergelijkbaar met het risico van een plus-70- jarige bestuurder. Bij

het vaststellen van dit criterium hebben wij niet alleen het risico overwogen, maar ook het ongemak en de soms belangrijke sociale gevolgen die niet-rijden met zich mee kan brengen (bv. verlies van werk).

Waar het om gaat, is *het risico op een ongeval*. Dit is afhankelijk van het risico op een aanval, en wordt kleiner naarmate men langer aanvalsvrij is. Dit risico op een volgende aanval is verschillend naargelang de situaties. Het is bij voorbeeld hoger nadat iemand meerdere aanvallen gehad heeft dan wanneer iemand slechts één aanval gehad heeft. Daarom verschillen de periodes dat iemand aanvalsvrij moet zijn alvorens te rijden ook in de verschillende situaties. Er zijn natuurlijk ook andere factoren belangrijk, onder meer de tijd die men doorbrengt achter het stuur, of men met passagiers rijdt, of men een vrachtwagen of een bus bestuurt. Deze laatste situatie wordt apart en strenger beoordeeld: men dient een keuring te ondergaan voor 'groep 2' rijbewijs. Dáárvoor dient de kans op een aanval uitermate klein te zijn en dus zijn de vereiste aanvalsvrije perioden langer.

Wie beslist over de rijgeschiktheid?

GROEP 1: Bij alle neurologische aandoeningen, dus ook epilepsie, beslist de neuroloog over de rijvaardigheid en de duur daarvan. Behalve indien er naast de epilepsie óók een voor het rijden relevante neurologische uitval bestaat (zogenaamde 'verminderde functionele vaardigheid'), dan beslist de arts van het CARA over de rijvaardigheid. Dit geldt ook voor kandidaten van groep 2. CARA is een afdeling van het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid (BIVV) die belast is met keuringen voor rijgeschiktheid.

GROEP 2: Uitspraak over de rijgeschiktheid van groep 2 moet gebeuren door een zogenaamde 'keurende arts', dit is meestal de bedrijfsarts, maar het kan ook gedaan worden door een aantal andere organisaties. Een advies van de neuroloog is verplicht bij groep 2.

Tot zover de vernieuwde regels. Maar wat kunt u doen als u het oneens bent met de beslissing van de neuroloog?

Er is geen officiële instantie waar u in beroep kan gaan. Wel kunt u een advies vragen aan de Adviescommissie van de met epilepsie verbonden risico's, een commissie die door de Belgische Liga tegen Epilepsie is ingesteld. Best gebeurt dit via de maatschappelijk assistenten van de Vlaamse Liga tegen Epilepsie uit uw provincie. Het uitgegeven advies is niet bindend, maar is wel vaak voldoende om de arts die de beslissing neemt te overtuigen.

Welke zijn de wettelijke verplichtingen?

Vanaf het moment dat iemand maar twijfelt of hij rijgeschikt is – voor ons geval betekent dat indien iemand een aanval gehad heeft (en daardoor twijfel moet hebben of hij nog wel rijgeschikt is) mag hij geen motorvoertuig meer besturen tot er een medische keuring geweest is. Als de arts besluit dat hij niet mag rijden en dit aan de patiënt mededeelt, moet deze zijn rijbewijs medisch laten schorsen bij de bevoegde overheid (dienst bevolking van de gemeente waar u woont), binnen de vier werkdagen. U moet daarbij zeggen dat het tijdelijk is.

Een belangrijke regel: ook al heeft u uw rijbewijs teruggekregen, dit is slechts geldig tot de volgende aanval! Als u dus onverhoopt vóór het verstrijken van de termijn van het rijbewijs opnieuw een aanval doet, mag u vanaf dan niet meer rijden. Ook moet u het rijbewijs weer medisch laten schorsen.

Wanneer krijgt u het rijbewijs weer terug?

Indien u opnieuw voldoet aan de medische criteria, schrijft de neuroloog een rijgeschiktheidsattest 'formulier VII' waarop hij vermeldt wat de duur is van de rijgeschiktheid en ook de eventuele beperkingen. Hiermee gaat u een (meestal tijdelijk) rijbewijs halen bij de gemeente. Dit is de eerste keer een jaar geldig. Blijven de medische controles goed, dan krijgt u in de meeste gevallen een rijgeschiktheidsattest tot 5 jaar na de laatste aanval. Daarna kan er doorgaans een permanente rijgeschiktheid verkregen worden. Voor de duidelijkheid: u moet niet uw rijexamen gaan overdoen!

Wat als u zich niet aan de regels houdt?

Als u wettelijk niet mag rijden en u doet het toch, neemt u een te groot risico voor uzelf en ook voor anderen. Ook bent u formeel niet verzekerd, daar u geen geldig rijbewijs heeft.

Als u voor een bepaalde duur terug rijgeschikt verklaard wordt, moet u rijden met een tijdelijk rijbewijs dat afgeleverd wordt door de Dienst Bevolking. Blijft u rijden met uw oud (permanent

geldig) rijbewijs gedurende deze periode, dan kan dit problemen opleveren met de verzekering daar u formeel 'niet in regel' bent en de verzekering dan gerechtigd is niet uit te betalen in geval van schade.

Wat als u zelf de regels niet veilig genoeg vindt?

Het licht verhoogd risico wordt door de wetgever aanvaardbaar geacht. Maar vindt u zelf dit risico te hoog, dan kan het nuttig zijn het volgende te weten: de bestuurder zelf loopt het grootste risico bij het rijden, het risico is bijna even groot voor wie naast hem zit en iets minder voor de andere passagiers.

Er is natuurlijk ook een risico voor de andere weggebruikers. In geval van twijfel kan men het risico verminderen door geen passagiers mee te nemen, zo min mogelijk te rijden en rustig te rijden.

"4 MIDDENPAGINA's in kleur"

Hierna vind je -voor het eerst in Epikrant- wat kleur in plaats van een saaie zwart-wit-wettekst zoals die in het Belgisch Staatsblad verschenen is: het Koninklijk Besluit van 10 september 2010 tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs.

Bedoeling is een duidelijk overzicht te verschaffen aan zowel iedereen met epilepsie én de wens een voertuig te besturen als de arts die bij iedereen de correcte situatie moet bepalen.

Op pagina 11 is de wettekst schematisch opgedeeld in GROEP 1 en GROEP 2, in functie van de categorie voertuigen die iemand wil besturen; vervolgens zijn de verschillende situaties duidelijk die onderscheiden werden in de wet, met de respectievelijke periode van aanvalsvrijheid die vereist wordt om terug rijgeschikt te kunnen verklaard worden.

Op pagina 12 : verwijzingen van de wetteksten van punten 3.2.3 IV / 3.2.8 / art.42 / art.45

Op pagina 13 : verwijzingen van de wetteksten van punten 3.3.3 , art.43 en art.44

Op pagina 14 : Indeling van de motorvoertuigen in categorieën. Art.2 Paragraaf 1 (groep1 en groep2). Paragraaf 2 en 3.